

Frank Herbert

DUNE

Frenks Herberts

KĀPA

NO ANGLŪ VALODAS TULKOJIS
VILIS KASIMS

IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111(73)-3

He636

Izdevniecība "Prometejs"

Frank Herbert

Dune

© Herbert Properties LLC 2021

The moral right of the author has been asserted.

All rights reserved.

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autorei iztēles auglis.

Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt ir aizliegts bez apgāda rakstiskas atļaujas.

Izdevniecība "Prometejs"

SIA Prometejs AB, Tilta ielā 20

www.prometejs.lv

Izdevniecības vadītājs *Andris Bekmanis*

No angļu valodas tulkojis *Vilis Kasims*

Redaktore *Ilze Jansone*

Mākslinieks *Artūrs Bērziņš*

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība Prometejs, 2022

ISBN 978-9934-553-46-2

Grāmata iespiesta SIA "Jelgavas tipogrāfija"

PIRMĀ GRĀMATA
KĀPA

Sākums ir tas brīdis, kad ļoti uzmanīgi jāizvērtē, vai viss ir savās vietās. To zina ikviens Bene Geseritas māsa. Tālab, sākot Muad'Diba dzīves pētniecību, ir svarīgi vispirms saprast viņa laiku. Proti, Muad'Dibs piedzima padišaha imperatora Šadāma IV valdīšanas 57. gadā. Bet vislielākā uzmanība ir jāvelta Muad'Diba pasaulei: tā ir Arrakisa. Neļaujiet, lai jūsu uzmanību novērs fakts, ka viņš piedzima Kaladanā un tur arī nodzīvoja pirmos piecpadsmit dzīves gadus. Viņa īstās mājas uz mūžu mūžiem ir Arrakisa — planēta, ko dēvējam arī par Kāpu.

Princese Irulana, “Muad'Diba rokasgrāmata”

Nedēļā pirms izlidošanas uz Arrakisu, kad pēdējie sagatavošanās darbi bija kļuvuši teju neizturami saspringti, pie zēna — Paula — mātes ieradās salīkusi vecā.

Kaladanas pilī valdīja silta pievakare, un vecajā akmeņu kaudzē, kas jau divdesmit sešas paaudzes kalpoja par Atreīdu dzimtas mājām, bija jūtama atdzisušo sviedru dvaka, kas to ierasti pārņēma pirms laika maiņas.

Vecā sieviete bija ielaista pa sānu durvīm un izvesta pa velvētu gaišteni uz Paula istabu, kur viņai bija atvēlēts mirklis, lai palūktos uz gultā guļošo zēnu.

Neskaidrajā gaismā, ko sniedza levitējošā lampa — līdz pusei aptumšota un atstāta tuvu grīdai —, no miega iztrūcinātais zēns durvīs redzēja apjomīgas sievietes tēlu pussoli priekšā mātei. Vecajai sievietei

bija raganas ēna. Viņas mati bija kā savēlušies zirnekļu tīkli, bet aizsegtās sejas tumšos vaibstus izgaismoja acis kā zaigojoši dārgakmeņi.

“Viņš nav par mazu savam vecumam?” pajautāja vecā sieviete. Viņas balsī bija nenoskaņota baliseta sīcošā džinkstoņa.

Paula māte atbildēja savā maigajā kontraltā: “Atreīdi ir zināmi ar lēno pieņemšanos augumā, jūsu godība.”

“Tā esmu dzirdējusi, Džesika, tā esmu dzirdējusi,” nosēca vecā sieviete. “Bet viņam jau ir gandrīz piecpadsmit.”

“Tā ir, jūsu godība.”

“Viņš ir nomodā un klausās mūs,” teica vecā sieviete. “Mazais razbainieks.” Viņa viegli nosmējās. “Bet augstdzimušajiem ir jābūt viltīgiem. Un, ja viņš tiešām ir Kvizats Haderēhs... nu jā...”

Tikmēr ēnainajā gultā Pauls turēja acis pavērtas niecīgās spraudziņās, vēroja, kā sieviete viņu uzlūko. Viņam likās, ka abi ovāli — vecās sievietes acis — izplešas un spīd kā putnam.

“Guli saldi, razbainieciņ,” teica vecā sieviete. “Rīt tev vajadzēs visus spēkus, kad satiksies ar manu gomdžabāru.”

Un tad jau viņa bija projām, pastūmusi māti malā, aizsitusi durvis ar blikšķi.

Pauls palika nomodā, pie sevis domādams: *Kas tas par gomdžabāru?*

Pat nepatīkamākajos šī pārmaiņu laika pieredzējumos viņš nebija sastapies ne ar ko dīvaināku par veco sievieti.

Jūsu godība.

Un viņa uzrunāja Paula māti kā vienkāršu istabeni, ne pienācīgajā veidā — kā Bene Geseritas dāmu, hercoga konkubīni un viņa mantinieka māti.

Interesanti, tas gomdžabārs ir kaut kas no Arrakisas, kas man jāiepazīst pirms aizceļošanas? viņš prātoja.

Pauls izmēģināja savādos večas vārdus: *gomdžabārs... Kvizats Haderēhs.*

Cik daudz kas jāiemācās... Arrakisa bija tik ļoti atšķirīga no Kalandanas, ka Paula prāts nespēja tikt galā ar visām jaunajām zināšanām. *Arrakisa-Kāpa-Tuksneša planēta.*

Tufirs Havāts, tēva vecākais asasīns, it kā bija visu izskaidrojis: uz Arrakisas astoņdesmit gadus no vietas bija valdījuši viņu nama lielākie ienaidnieki Harkoneni, kuriem planēta bija tikusi tādā kā lēnī, pamatojoties uz melanzās ieguves līgumu ar *CHOAM* korporāciju. Tagad Harkoneni gatavojās pamest planētu, kur viņus aizstātu Atreīdu nams. Tā šķita kā hercoga Leto uzvara. Taču Havāts domāja, ka paaugstinājums slēpj arī milzīgas briesmas, jo hercogu Leto bija iecienījuši landsrāda dižie nami.

“Un šīs pasaules varenie vienmēr ir greizsirdīgi uz populāriem cilvēkiem,” bija teicis Havāts.

Arrakisa-Kāpa-Tuksneša planēta.

Pauls iemīga un sapņoja par Arrakīnas alu, kur cilvēki klusēdami staigāja spīdložu blāvajā gaismā. Tur valdīja svinīga noskaņa kā katedrālē, un viņš klausījās tālā skaņā — ūdens pakš-pakš-pakšķēšanā. Pat sapnī Pauls zināja, ka uzmodies to atcerēsies. Viņš vienmēr atcerējās gaišredzīgos sapņus.

Tad tas izdzisa.

Uzmodies Pauls sajuta gultas siltumu — un domāja... domāja. Iespējams, Kaladanas pils pasaule, kur nebija ne rotaļu, ne vienaudžu, nebija pelnījusi skumjas atvadas. Ārsts Juē, viņa skolotājs, bija teicis, ka uz Arrakisas netiek cieši uzturēta faufreluhs šķiru sistēma. Tur patvērumu bija raduši arī cilvēki, kas mita tuksneša dzīlēs, neklausīdami bašāriem un kaīdiem: tikai smilšu gribai sekojoši cilvēki, saukti par fremeniem, kas nebija atzīmēti nevienā impērijas Regates sarakstā.

Arrakisa-Kāpa-Tuksneša planēta.

Samanījis iekšējo spriedzi, Pauls nolēma izmēģināt vienu no prātaķermeņa pārvaldīšanas paņēmieniem, ko viņam bija iemācījusi māte. Trīs ātras ieelpas aizsāka organisma reakciju: viņš iegrimā plūstošas apziņas laukā... nofokusēja uzmanību... asinsvadi izpletās... viņš izvairījās no nefokusētas uzmanības... tai bija jābūt apzinātai... asinis piesātinājās un strauji pārpludināja pārslodzes apgabalus... *pārtiku-drošību-brīvību nav iespējams iegūt tikai ar instinktu vien...* dzīvnieciskā apziņa neceļas pāri konkrētajam brīdim, tā neapjauš, ka upuri var izmirt... dzīvnieki nerada, tie iznīcina... dzīvnieciskās baudas darbojas tuvu maņu limenim, tās

apiet apziņu... cilvēkiem ir vajadzīgi kādi pamatprincipi, ar kuriem uzlūkot pasauli... un kontrolēta apziņas fokusēšana ir tā, kas veido šos principus... ķermeņa vienību rada nervu-asiņu plūsma atbilstoši visdziļākajai izpratnei par šūnu vajadzībām... mūžīga nav neviena šūna/būtne/lieta... cilvēkam jātiecas pēc iekšējās plūsmas-pastāvības...

Paula plūstošajā apziņā atkal un atkal skalojās šīs mācības viļņi.

Kad rītausmas dzeltenā gaisma pieskārs palodzei, viņš to sajuta pat cauri aizvērtajiem plakstiem. Atvēris acis, viņš atkal dzirdēja steidzīgo darbošanos pilī un redzēja pazīstamās rakstiem noklātās sijas guļamistabas griestos.

Telpas durvis atvērās un iekšā ieskatījās māte. Viņas mati bija tumšas bronzas krāsā, tos kopā saturēja kronim piesieta melna lenta. Iegarenā seja neizrādīja nekādas emocijas, zaļo acu skatiens bija nopietns.

“Tu jau esi augšā,” viņa teica. “Kā gulēji?”

“Labi.”

Viņš nopētīja mātes garo augumu, pamanīdams vieglu spriedzi plecos, kad viņa izvēlējās dēlam drēbes no skapja pakaramajiem. Citi to būtu palaiduši garām, bet viņa pati bija Paulu apmācījusi Bene Geseritas metodē — visu sīkumu novērošanā. Viņa pagriezās, pastiepa zēnam pusformālu žaketi. Tai virs krūšu kabatiņas bija emblēma ar sarkano Atreīdu piekūnu.

“Sagērbies un pasteidzies,” viņa teica. “Cienīgmāte gaida.”

“Es viņu vienreiz redzēju sapnī,” teica Pauls. “Kas viņa ir?”

“Viņa bija mana skolotāja Bene Geseritas skolā. Tagad viņa ir imperatora patiesības teicēja. Un, Paul...” viņa brīdi vilcinājās. “Stāsti man par saviem sapņiem.”

“Labi. Viņas dēļ mums tika Arrakisa?”

“Arrakisa mums *netika*.” Džesika notrauca puteklīti no biksēm, tad nolika tās kopā ar žaketi uz drēbju statīva pie gultas. “Neliec cienīgmātei gaidīt.”

Pauls piecēlās sēdus, apskāva ceļus. “Kas ir gomdžabārs?”

Un atkal viņas pašas apmācība Paulam atklāja gandrīz neredzamu vilcināšanos, nodevīgu nervozitāti, ko viņš nolasīja kā bailes.

Džesika piegāja pie loga, atrāva vaļā aizkarus un palūkojās pāri augļudārziem pie upes Sjubī kalna pusē. “Par gomdžabāru... tu drīz uzzināsi,” viņa teica.

Viņš izdzirdēja bailes arī mātes balsī un aizdomājās par tām.

Džesika nepagriezdamās turpināja: “Cienīgmāte gaida manā rīta zālē. Lūdzu, pasteidzies.”

Cienīgmāte Gaja Helēna Mohiama sēdēja elegantā atzveltnes krēslā un noskatījās, kā pie viņas pienāk māte ar dēlu. Pa logiem abās krēsla pusēs bija redzams upes dienvidu loks un Atreīdu ģimenei piederošās lauksaimniecības zemes zaļais klajums. Taču cienīgmāte nepievērsa tam nekādu uzmanību. Šorīt viņa juta ikvienu savas dzīves gadu un bija neomā. To viņa novēla uz garo kosmosa ceļojumu un to sasodīto Visumbraucēju ģildi ar viņu tieksmi pēc slepenības. Bet te bija uzdevums, kam bija vajadzīga tieši Redzīgā Bene Geserita. Un, kad izsauca pienākuma balss, izvairīties nespēja pat padišaha imperatora patiesības teicēja.

Nolādētā Džesika! domāja cienīgmāte. *Būtu viņa piedzemējusi meitu, kā mēs likām!*

Džesika apstājās trīs soļu attālumā no krēsla un pakniksēja, ļaudama kreisajai rocai noslīdēt gar svārku vīli. Pauls viegli paklanījās, kā bija iemācījis deju skolotājs — šī paklanīšanās bija paredzēta gadījumiem, “kad nav zināms otra statuss”.

Cienīgmāte nepalaida garām Paula sveiciena nozīmi. “Uzmanīgs zēns, Džesika.”

Džesikas roka uzgūlās Paula plecam, satvēra to ciešāk nekā parasti. Viņas plaukstai cauri izskrēja baiļu dūriens. Tad viņa savaldījās. “Tā viņam mācīts, jūsu godība.”

No kā viņa baidās? prātoja Pauls.

Vecā sieviete nopētīja Paulu vienā visaptverošā skatienā: seja gareniska kā Džesikai, bet vaigu kauli izteiktāki... mati bija hercoga melnum melnajā krāsā, taču uzacis nāca no mātes tēva, kuru nedrīkstēja piesaukt vārdā. Un viņam bija arī tāds pats plānais, nicinošais deguns un zaļo acu tiešais, stingrais skatiens kā vecajam hercogam, nu jau nelaiķim tēva tēvam.

Viņš nu gan prata novērtēt bravūras spēku — pat nāvē, nodomāja cienīgmāte.

“Mācības ir viens,” viņa teica, “bet pamatos jābūt kam vairāk. Apskatīsimies.” Vecās acis uzmeta stingru skatienu Džesikai. “Atstāj mūs divatā. Es gribu, lai tu izpildi miera meditāciju.”

Džesika nocēla roku no Paula pleca. “Jūsu godība, es...”

“Džesika, tu zini, ka bez tā neiztikt.”

Pauls apmulsis palūkojās uz māti.

Džesika iztaisoja muguru. “Jā... protams.”

Pauls atkal pievērsās cienīgmātei. Mātes nepārprotamā bijība un pieklājība norādīja, ka arī viņam jāuzvedas uzmanīgi. Taču viņš juta vienlaikus niknumu un satraukumu par bailēm, kas staroja no mātes.

“Paul...” Džesika dziļi ieelpoja. “...tagad tevi gaida pārbaudījums... tas man ir ļoti svarīgs.”

“Pārbaudījums?” Viņš palūkojās uz māti.

“Atceries, ka tu esi hercoga dēls,” noteica Džesika. Viņa apgriezās un izgāja no zāles, svārkciem sausi nošvīkstot. Durvis aiz viņas cieši aizvērās.

Pauls pagriezās pret veco sievieti, apvaldīja dusmas. “Vai dāmu Džesiku drīkst izsūtīt ārā tā, it kā viņa būtu vienkārša istabene?”

Vecās, grumbu noklātās mutes kaktiņos pazibēja smaidi. “Četrpadsmit skolas gadu laikā dāma Džesika *bija* mana istabene, puisēn.” Viņa pamāja. “Turklāt laba. Tagad panāc šurp *tu!*”

Pavēle pasitās uz viņa pusi kā pātaga. Pauls paklausīja, vēl pirms bija paguvis to apsvērt. *Viņa pret mani izmanto Balsi*, viņš nodomāja un apstājās pie sievietes ceļiem, paklausīdams arī nākamajam žestam.

“Redzi?” viņa noprasīja, no svārku ielocēm izņēmusi zaļu metāla kubu ar aptuveni piecpadsmit centimetru garām šķautnēm. Viņa to pagrieza, un Pauls redzēja, ka viena kuba skaldne bija atvērta — melna un savādi baisa. Tās atklātajā tumsā neiespīdēja ne gaismas stars.

“Ieliec labo roku kastē,” viņa teica.

Paulu cauršalca bailes. Viņš sāka atkāpties, taču vecā sieviete ierunājās vēlreiz: “Tā tu klausī savai mātei?”

Viņš pacēla skatienu, ielūkojās viņas acīs, spulgās kā putnam.

Lēnām, juzdams iekšēju vajadzību un nespēdams to apvaldīt, Pauls ielika roku kastē. Tumsai to ieskaujot, viņš vispirms sajuta aukstumu, tad gludā metāla pieskārienu pirkstiem. Pār miesu noskrēja skudriņas, it kā roka būtu notirpusi.

Vecās sievietes seju piepildīja plēsonīga izteiksme. Viņa noņēma labo roku no kastes, pacēla līdz Paula kaklam. Viņš tajā ieraudzīja metāla zibsnī un gribēja pagriezt galvu, lai to apskatītu.

“Nē!” viņa nokomandēja.

Viņa atkal izmanto Balsi! Pauls aizgriezta skatienu pie večas sejas.

“Pie tava kakla es turu gomdžabāru,” viņa teica. “Gomdžabārs, smalkais naidnieks. Tā ir adata ar indes pilienu galā. Ne-e. Neraujies projām, citādi dabūsi indi.”

Pauls mēģināja norīt sausajā riklē iestrēgušo kamolu. Bija neiespējami novērst uzmanību no večas izvogotās sejas, mirdzošajām acīm un bālajām smaganām ap sidrabaini metāliskajiem zobiem, kas runājot zaigoja.

“Hercoga dēls *nedrīkst* nezināt par indēm,” viņa teica. “Tā tas mūsdienās ir, vai ne? Muskijs, inde dzērienā. Aumass, inde ēdienā. Ātrās indes un lēnās indes, un citādās indes. Bet šī tev ir jauna: gomdžabārs. Tā nogalina tikai dzīvniekus.”

Paula izbīli pārmāca lepnums. “Tu iedrošinieš apgalvot, ka hercoga dēls varētu būt dzīvnieks?” viņš noprasīja.

“Teiksim tā — es saku, ka tu varētu būt cilvēks,” viņa teica. “Uzmanies! Es tevi brīdināju neraustīties. Es varbūt arī esmu veca, bet mana roka paspēs iedzīt adatu kaklā, pirms tu pagūsi aizbēgt.”

“Kas tu vispār esi?” viņš nočukstēja. “Kā tu pierunāji māti atstāt mani vienatnē ar tevi? Tu esi no Harkoneniem?”

“Harkoneniem? Dievs pasarg’, nē! Bet tagad labāk paklusē.” Viņa kaklam pieskārs sauss pirksts, un Pauls apvaldīja neapzināto tieksmi parauties malā.

“Labi,” viņa teica. “Tu esi nokārtojies pirmo pārbaudījumu. Tagad būs tā: ja izvilksi roku no kastes, tu mirsi. Tas arī ir vienīgais noteikums. Ja atstāsi roku kastē, tad dzīvosi. Ja izvilksi — mirsi.”

Pauls ievilka dziļu elpu, lai apturētu ķermeņa trīsēšanu. “Man atliek iekliegties, un dažu sekunžu laikā te saskries kalpi, un nomirsi tu.”

“Kalpi netiks garām tavai mātei, kas sargā durvis. Vari man ticēt. Tava māte pārbaudījumu izturēja. Tagad ir tava kāрта. Uztver to kā pagodinājumu. Mēs reti to veicam uz puisvīriem.”

Zinātkāre samazināja Paula bailes līdz paciešamam līmenim. Viņš dzirdēja patiesību vecās sievietes balsī, tā nebija noliedzama. Ja viņa māte ārā stāvēja sardzē... ja šis patiešām bija pārbaudījums... Lai kas tas arī bija, viņš vairs nevarēja tikt projām, viņam bija tā roka pie kakla: gomdžabārs. Viņš atcerējās, kāda atbilde skanēja Bene Geseritas rituālajā Lūgšnā pret bailēm, ko māte bija viņam iemācījusi:

“Es nedrīkstu būties. Bailes nokauj prātu. Bailes ir mazā nāve, tās nes pilnīgu iznīcību. Es stāšos tām pretī. Es ļaušu bailēm pāršalkt mani, izlīt man cauri. Un, kad tās būs aizgājušas, es pievērsīšos to ceļam. Kur cauri būs gājušas bailes, nebūs nekā. Tikai es viens.

Viņš sajuta atgriežamies mieru un teica: “Tad ķeries pie lietas, večiņ.”

“Večiņa!” viņa izsaucās. “Drosmes tev netrūkst, to nevar noliegt. Nu, redzēsim, serā.” Viņa noliecās pie Paula, balsij pieklustot gandrīz līdz čukstam. “Tagad tu sajūtīsi sāpes kastē ieliktajā rokā. Sāpes. Bet! Ja tu izvilksi roku un es pieskaršos tavam kaklam ar gomdžabāru — tad nāve pienāks ātri kā bendes cirvis. Izvilksi roku — tevi novāks gomdžabārs. Saprati?”

“Kas ir tajā kastē?”

“Sāpes.”

Viņš sajuta augošu tirpoņu rokā un saknieba lūpas. *Kas tas par pārbaudījumu?* galvā jaucās doma. Tirpoņa pārauga niezē.

Vecā sieviete teica: “Tu esi dzirdējis, kā dzīvnieki nograuž sev kāju, lai aizbēgtu no slazda? Tas ir tāds dzīvnieku paņēmiens. Cilvēks tā vietā paliktu slazdā un paciestu sāpes, izliktos miris, lai varētu nogalināt mednieku un atbrīvot savu dzimtu no viņa drauda.”

Nieze pārauga viegli dedzinošā sajūtā. “Kāpēc tu to dari?” Pauls prasīja.

“Lai pārliecinātos, ka tu esi cilvēks. Paklusē.”

Degšanas sajūtai labajā rokā pastiprinoties, viņš savilka otru roku dūrē. Sāpes pieauga lēnām: karstuma vilnis pēc karstuma viļņa, pēc... karstuma viļņa. Viņš juta, kā plaukstā iespiežas brīvās rokas nagī. Viņš mēģināja savilkt kopā degošās rokas pirkstus, bet nespēja tos ne pakustināt.

“Deg,” viņš nočukstēja.

“Klusē!”

Sāpes nu jau pulsēja Paula rokā. Uz pieres viņam izsitās sviedri. Ikviena ķermeņa dzīsla kliegdamā lūdza izvilkt roku no svelmainās krāsns... bet... gomdžabārs. Viņš mēģināja palūkoties sāņus, lai saskatītu baidītu adatu pie kakla, bet nedrīkstēja pagriezt galvu. Ieelpas sekoja cita citai alkainiem rāvieniem, un viņš nesekmīgi centās tās palēnināt.

Sāpes!

Viņa pasaule iztukšojās, līdz tajā palika tikai neizturamās sāpēs iegremdētā roka un senatnīgā seja pāris pirkstu attālumā.

Paula lūpas bija tik sausas, ka viņš tikpat kā nespēja tās atraut vienu no otras.

Deg! Deg!

Paulam likās, ka āda samelnē uz sāpošās rokas, ka miesa izcepas un nolobās, līdz paliek tikai pārrogļotie kauli.

Un tad viss!

Sāpes aprīma, it kā būtu nospiests slēdzis.

Pauls juta, kā dreb labā rokā, kā ķermenis mirkst sviedros.

“Pietiks,” nomurmināja vecā sieviete. “*Kull wahad!* Neviena meit-sieva tik daudz nav izturējusi. Droši vien es gribēju, lai tu padodies.” Viņa paliecās atpakaļ, atvilka gomdžabāru no viņa kakla. “Izņem roku no kastes, jaunais cilvēks, un paskaties uz to.”

Viņš apvaldīja sāpīgu trīsu vilni un ielūkojās bezgaismas tukšumā, kur roka bija palikusi it kā pati no savas gribas. Atmiņas par sāpēm to neļāva ne izkustināt. Loģika teica priekšā, ka no kastes tiks izvilktis pārrogļojies stumbeņis.

“Nu taču!” viņa uzsauca.

Pauls beidzot izrāva roku no kastes un apstulbis nespēja atraut no tās skatienu. Nekā. Uz miesas nebija ne mazāko sāpju pēdu. Viņš pacēla roku, pagrozīja to, savilka kopā pirkstus.

“Sāpes rada nervu kairinājums,” viņa teica. “Nedrīkst taču sakropļot iespējamus cilvēkus. Dažs labs gan būtu gatavs atdot labu summu par kastītes noslēpumu.” Viņa ieslidināja to atpakaļ drēbju ielokā.

“Bet sāpes...” viņš ierunājās.

“Sāpes,” viņa nošņaukājās. “Cilvēki spēj kontrolēt ikvienu nervu savā ķermenī.”

Pauls sajuta sāpes kreisajā rokā un atvēra sažņaugto dūri, nopētīja četras asiņainās svītriņas, ko nagi bija iecirtuši plaukstā, tad nolaida roku gar sāniem un palūkojās uz veco sievieti. “To pašu tu nodarīji arī manai mātei?”

“Tev ir nācies sijāt smiltis caur sietu?” viņa noprasīja.

Jautājuma nesaistītais cirtiens sapurināja prātu kādā augstākā apziņas stāvoklī. *Smiltis caur sietu.* Viņš pamāja.

“Mēs, Bene Geseritas māsas, izsijājam ļaudis, lai atrastu cilvēkus.”

Viņš pacēla labo roku, atsauca atmiņas par sāpēm. “Un tas ir viss, kas mums ir — sāpes?”

“Es vēroju, kā tu paciet sāpes, puis. Sāpes ir tikai šī pārbaudījuma ass. Māte tev ir stāstījusi, kā mēs novērojam. Es tevī redzu viņas mācības pēdas. Mūsu pārbaudījums ir krīzes ierosināšana un novērojums.”

Viņš sadzirdēja apstiprinājumu viņas balsī un noteica: “Tā ir.”

Viņa cieši palūkojās uz Paulu. *Viņš sajūt patiesību! Vai tiešām viņš varētu būt izredzētais? Tiešām, tiešām?* Viņa apvaldīja emociju uzplaisnījumu, atgādinādama pati sev: “*Cerība aizmiglo novērošanas spējas.*”

“Tu zini, kad cilvēki tic tam, ko paši saka,” viņa teica, ne jautāja.

“Jā, zinu.”

Viņa balsī bija vairākkārt praksē pārbaudītas spējas apliecinājums. To saklausījusi, viņa teica: “Varbūt tu patiešām esi Kvizatss Haderehs. Apsēdies, mazais brāli, apsēdies pie manām kājām.”

“Es labprātāk pastāvētu.”

“Tava māte reiz sēdēja man pie kājām.”

“Es neesmu mana māte.”

“Mēs tev tā īsti nepatīkam, ja?” Viņa palūkojās durvju virzienā un uzsauca: “Džesika!”

Durvis atsprāga vaļā, un tad jau tur stāvēja Džesika, stingi lūkoda-mās istabā. Ieraugot Paulu, stingums izgaisa. Viņa izspieda vieglu smaidu.

“Tu esi kādreiz beigusi mani ienīst, Džesika?” noprasīja vecā sieviete.

“Es jūs vienlaikus ienīstu un mīlu,” teica Džesika. “Naidis — tas nāk no sāpēm, kuras es nedrīkstu aizmirst. Mīlestība — tā...”

“Tā vienkārši ir,” teica vecā sieviete, taču viņas balss nu jau bija maīga. “Vari ienākt, bet nerunā. Aizver durvis un parūpējies, lai neviens mūs netraucē.”

Džesika ienāca istabā, aizvēra durvis un nostājās ar muguru pret tām. *Mans dēls ir dzīvs*, skanēja viņas prātā. *Mans dēls ir dzīvs un ir... cilvēks. Es to jau zināju... bet... viņš ir dzīvs. Tagad arī es varu dzīvot.* Durvis aiz muguras likās stingras un īstas. Viss šajā telpā bija īsts, viss bija jūtams skaidrāk par skaidru.

Mans dēls dzīvo.

Pauls paskatījās uz māti. *Viņa teica patiesību.* Viņš gribēja iet projām, pabūt vienatnē un pārdomāt pieredzēto, taču zināja, ka nedrīkstēs aiziet, līdz viņam to atļaus. Vecā sieviete bija ieguvusi varu pār viņu. *Viņi teica patiesību.* Arī viņa māte bija izgājusi šo pārbaudījumu. Tam noteikti bija kāda drausms mērķis... jo sāpes un bailes bija tiešām drausmīgas. Un viņš saprata drausmus mērķus. Tos vajadzēja īstenot, neatkarīgi no izredzēm. Tie paši bija kungi. Pauls juta, ka arī viņam ir piekritis kāds drausms mērķis. Bet viņš vēl nezināja, kāds tieši.

“Kādudien, puis,” teica vecā sieviete, “arī tev var nākties tāpat stāvēt otrpus durvīm. Tas nav viegli.”

Pauls palūkojās uz roku, kas bija iepazinusi sāpes, tad atkal uz cie-nīgmāti. Viņas balss skaņā bija kaut kas atšķirīgs no visām citām balsīm, ko viņš bija pazinis. Viņas vārdiem bija tāds kā zaigojošs ietvars. Viņam likās — lai kādu jautājumu viņš uzdotu, pretī atskanēs atbilde, kas izcels viņu no šīs miesīgās pasaules pie kaut kā lielāka.

“Kāpēc tu meklē cilvēkus?” viņš jautāja.

“Lai jūs atbrīvotu.”

“Atbrīvotu?”

“Bija laiks, kad cilvēki nodeva domāšanas funkciju mašīnām cerībā, ka tas viņus atbrīvos. Bet tas tikai atļāva viņus paverdzināt citiem cilvēkiem, kuri kontrolēja šīs mašīnas.”

“Tev nebūs radīt mašīnu cilvēka prāta veidolā,” Pauls nocitēja.

“Vārdi no Batleriskā džihāda un Oranžas katoļu Bībeles,” teica sieviete. “Bet O.K. Bībelei būtu vajadzējis teikt: “Tev nebūs radīt mašīnu, kas atdarinās cilvēka prātu.” Tu savās mācībās esi dzirdējis par mentātiem?”

“Es mācījos *pie* Tufīra Havāta.”

“Lielais dumpis atņēma mums kružus,” viņa teica. “Tas lika attīstīties *cilvēku* prātam. Tika dibinātas skolas, lai attīstītu *cilvēku* talantus.”

“Bene Geseritas skolas?”

Viņa pamāja. “No šīm senajām skolām ir izdzīvojuši divi galvenie atzari: Bene Geserita un Visumbraucēju gilde. Gilde, šķiet, darbojas ar gandrīz tīru matemātiku. Bene Geseritai ir cita funkcija.”

“Politika,” viņš sacīja.

“*Kull wahad!*” noteica vecā sieviete. Viņa uzmeta stingru skatienu Džesikai.

“Es neko viņam neesmu teikusi, jūsu godība,” sacīja Džesika.

Cienīgmāte pievērsās Paulam. “Ievēribas cienīgs secinājums, ņemot vērā, cik maz es pateicu tev priekšā,” viņa teica. “Bet jā, politika. Sākotnējo Bene Geseritas skolu vadīja cilvēki, kas gribēja nodrošināt mūsu pasaules nepārtrauktību. Viņi saprata, ka tā nebūs iespējama, ja cilvēki netiks nošķirti no dzīvniekiem — vaislas nolūkiem.”

Vecās sievietes vārdi Paula uztverē pēkšņi zaudēja to sākotnējo īpašo asumu. Viņš juta, ka ir pārkāpts tas, ko viņa māte dēvēja par “patiesības instinktu”. Cienīgmāte ne obligāti viņam meloja. Bija skaidrs, ka viņa pati tic teiktajam. Bet te bija kas vairāk, kaut kas ar to viņa drausmo mērķi saistīts.

Balsī viņš teica: “Bet māte man stāstīja, ka daudzas jūsu Bene Geseritas skolu māsas nezina savu izcelsmi.”

“Mēs vienmēr uzglabājam informāciju par ģenētiskajiem zariem,” viņa teica. “Tava māte zina — vai nu viņa pati ir cēlusies no Bene Geseritām, vai arī viņas asinis tika atzītas par gana labām esam.”

“Tad kāpēc viņa nav drīkstējusi uzzināt, kas ir viņas vecāki?”

“Dažiem tas ir ļauts... Daudziem ne. Piemēram, mēs varējām izlemt viņu sakrustot ar kādu tuvu radnieku, lai nostiprinātu kādu ģenētisko iezīmi. Ir daudz iespējamo iemeslu.”

Pauls atkal sajuta patiesības instinkta pārkāpumu. Viņš teica: “Jūs uzņematies ļoti daudz.”

Cienīgmāte cieši viņu nopētīja, prātodama: *Vai es viņa balsi izdzirdēju nosodījumū?* “Mums ir smaga nasta nesama,” viņa atbildēja.

Pauls juta, ka aizvien vairāk atgūstas no pārbaudījuma šoka. Viņš vēltīja sievietei vērtējošu skatienu, tad teica: “Tu saki, ka es varētu būt... Kvizatss Haderehs. Kas tas ir — gomdžabārs cilvēka veidolā?”

“Paul,” teica Džesika. “Tu nedrīksti tā runāt ar...”

“Es tikšu galā, Džesika,” sacīja vecā sieviete. “Puis, tu zini par patiesības teicēju narkotikām?”

“Tās tiek lietotas, lai uzlabotu melu noteikšanas spēju,” viņš atbildēja. “Tā man teica māte.”

“Tu esi redzējis patiesības transu?”

Viņš pakratīja galvu. “Nē.”

“Tā ir viena bīstama viela,” sacīja vecā sieviete. “Bet tā sniedz ieskatu. Kad patiesības teicējai ir tikusi šīs vielas dāvana, viņa spēj ieskatīties daudzos savas atmiņas — sava ķermeņa atmiņas — nostūros. Tā mēs izstaigājam daudzus pagātnes ceļus... bet tikai sieviešu ceļus.” Viņas balsi ieskanējās skumjas. “Taču ir vietas, kur ieskatīties nespēj neviena patiesības teicēja. Tās mūs atgrūž, šausmina. Ir teikts, ka vienudien parādīsies vīrietis, kurš šīs vielas dāvanā atradīs arī savu iekšējo aci. Un viņš ieskatīsies tur, kur nespējam mēs, — kā sievišķajā, tā vīrišķajā pagātnē.”

“Un tas ir tas jūsu Kvizatss Haderehs.”

“Jā, tā mēs saucam cilvēku, kurš spēj būt vairākās vietās reizē: Kvizatss Haderehs. Šo vielu ir izmēģinājuši daudzi vīrieši, ļoti daudzi... bet izdevies nav nevienam.”

“Viņi mēģināja, un nevienam nekas nesanāca?”

“Nē, nē,” viņa papurināja galvu. “Viņi pamēģināja un nomira.”

Mēģināt izprast Muad'Dibu bez izpratnes par viņa nāvīgajiem ienaidniekiem Harkoneniem ir kā mēģināt redzēt Patiesību, nezinot neko par Maldiem. Tas ir kā mēģināt redzēt Gaismu, nezinot neko par Tumsu. Tas nav izdarāms.

Princese Irulana, “Muad'Diba rokasgrāmata”

Izcilnu, daļēji ēnām pārklātu globusu grieza tukli, mirdzošiem gredzeniem rotāti pirksti. Globuss stāvēja pie sienas uz stenda bezlogu telpā, kur pārējās sienas līdzīgi ielāpiem klāja daudzkrāsaini papīra ruļļi, filmgrāmatas, ieraksti un lenšu rituļi. Zālē zaigoja gaisma no zeltainām lodēm pārvietojamajos levitācijas laukos.

Istabas vidū stāvēja iegarens galds ar pārakmeņotas elakas kok-snes sārti zaļo virsmu. Apkārt bija salikti plūdformas levitējošie krēsli, divi no tiem aizņemti. Vienā sēdēja tumšmatains, aptuveni sešpadsmit gadus vecs jauniešs ar apaļu seju un iegrimušām acīm. Otrā bija iekārtoties kalsns maza auguma vīrietis ar sievišķīgiem vaibstiem.

Gan jauniešs, gan pieaugušais vīrietis lūkojās uz globusu un ēnu apslēpto vīrieti, kurš to grieza.

Blakus globusam atskanēja viegls spurdziens. To nomainīja dobja balss: “Redzi, Paīter — lielākais slazds pasaules vēsturē. Un hercogs dodas tieši tam žokļos. Vai es, barons Vladimirs Harkonens, nedaru vienu brīnišķīgu darbu?”

“Tā ir, baron,” atbildēja vīrietis. Viņa balss izskanēja saldā, muzikālā tenorā.

Tuklā roka nolaidās uz globusa un apturēja to. Tagad visi acu pāri šai telpā bija pievērsti nekustīgajai virsmai. Tas bija no smalkajiem globusiem, kurus gatavoja speciāli turīgiem kolekcionāriem un impērijas planētu pārvaldniekiem. Bija redzams, ka tur roku pielikuši impērijas meistari. Platuma un garuma līnijas bija novilkta ar pagalam plānu platīna stiepli. Polārās cepures veidoja brīnišķīgi mākoņpienaini dimanti, iespiesti globusa virsmā.

Tuklā roka bija sākusi kustēties pār planētas virsmu, izrādīdama tās iezīmes. “Aicinu jūs pievērst uzmanību,” ducināja bass. “Pievērs uzmanību, Paiter, un arī tu, Feid Rauta, dārgumiņ, šiem smalkajiem viņņiem no sešdesmit grādiem ziemeļu platuma līdz septiņdesmit grādiem dienvidu platuma. Vai jums to krāsa neatgādina saldu karameli? Un nekur nav redzama ezeru, upju vai jūru zilā krāsa. Un šis brīnišķīgās polārās cepures — tik maziņas! Šo vietu nav iespējams sajaukt ne ar vienu citu. Tāda ir Arrakisa! Vienreizēja. Un lieliska vieta vienreizējai uzvarai.”

Paitera lūpām pārslidēja smaids. “Padomājiet tikai, baron: padīšahs imperators tic, ka jūsu melanžas planētu ir atdevis hercogam. Cik skumji.”

“Nerunā tā,” ducināja barons. “Tu to saki tikai tādēļ, lai samulsinātu jauno Feidu, bet manu brājadēlu mulsināt nav vajadzības.”

Saīgušais jaunietis sakustējās krēslā, pieglauda melnās triko bikses. Tad aiz muguras noskanēja klusi klauvējieni pie durvīm, un viņš iztaisnoja muguru.

Paiters izlocīja augumu no krēsla, aizgāja pie durvīm un pavēra tās, lai paņemtu ziņu cilindru. Aizvēra durvis, atritināja cilindru un nopētīja to. Varēja dzirdēt, kā viņš iespurdzas. Tad vēlreiz.

“Nu?” pieprasīja barons.

“Tas muļķis mums atbildējis!”

“Atreīdi nekad neatsakās no bezjēdzīgiem žestiem,” noteica barons. “Un kas tur teikts?”

“Viņš ir pagalam nepieklājīgs, baron. Uzrunā jūs vienkārši kā “Harkonenu” — bez “kungs *et cher* brālēn”, bez titula, bez nekā.”

“Nama vārdam nav ne vainas,” norūca barons, balsī parādoties nepacietībai. “Un ko tad saka mūsu dārgais Leto?”

“Viņš saka: “Jūsu piedāvājums satikties ir noraidīts. Visi zina par jūsu nodevēģo raksturu, ar kuru bieži esmu sastapies arī es.””

“Un?” jautāja barons.

“Viņš saka: “Impērijā joprojām ir cilvēki, kas seko kanlijas likumiem.” Un tad paraksts: “Arrakisū nama hercogs Leto.”” Paiters sāka smieties. “Arrakisū nama! Nu ir gan! Kur vēl trakāk!”

“Klusu, Paiter,” noteica barons, un smieklī aprāvās kā izslēgti. “Ak tad kanlija, ja? Asinsatriebība... Un viņš izmanto šo jauko, seno vārdu, kur ieslēpts tik daudz tradīciju — lai es zinātu, ka viņš to domā nopietni.”

“Jūs izteicāt pamiera piedāvājumu,” teica Paiters. “Formālās prasības ir ievērotas.”

“Tu runā pārāk daudz, vairāk, nekā mentātam pienāktos, Paiter,” sacīja barons. Un iedomājās: *Man no viņa drīz būs jāatbrīvojas. Viņa nodevēģums ir izsmelts.* Tad barons palūkojās pāri telpai uz savu mentātu asinīnu, uzlūkoja to, ko cilvēki parasti viņā pamanīja pirmo: viņa acis, aizēnotās zilumzilās plaisas bez mazākā baltuma.

Paitera sejā uzzibsnīja plats smaids. Tā bija kā maska ar izgrieztām acīm. “Bet baron! Tā būs skaistākā iespējamā atriebība, smalkākais nodevēģības plāns: *likt* Leto iemainīt Kaladanu pret Kāpu — un bez izvēles iespējas, jo tā ir pavēlējis imperators. Velnišķīgs gājiens!”

Barons saltā balsī atteica: “Tava mute, Paiter, laikam neaizveras nekad.”

“Es vienkārši priecājos, manu baron. Bet jūs... jūs ir aizskārusi greizsirdība.”

“Paiter!”

“Jā, jā, baron! Vai nav nelāgi, ka šo brīnišķīgo plānu jūs neizstrādājat pats?”

“Kādudien es likšu tevi nožņaupt, Paiter.”

“Bet protams, baron. *Enfin!* Labs darbs nekad nepaliek nesodīts, vai ne?”

“Tu neesi sakošļājies veritu vai semutu?”

“Baronu pārsteidz bezbailīga patiesība,” sacīja Paiters. Viņa seja savilkās kariķētā īgnumā. “Aha! Bet redzat, baron, kā mentāts es zinu, ka agrāk vai vēlāk jūs vienalga izsauksiet bendi. Pagaidām jūs tikai atturaties, kamēr vēl esmu noderīgs. Rīkoties ātrāk būtu izšķērdīgi, es vēl varu daudz ko jums dot. Zinu, ko jūs iemācījāties no tās burvīgās Kāpas planētas — pilnīgi neko nelaist vējā. Vai nav tiesa, baron?”

Barons turpināja stingri blenzt uz Paiteru.

Feids Rauta sakustējās krēslā. *Kašķīgie idioti*, viņš nodomāja. *Tēvocis nespēj pat mierīgi parunāt ar to savu mentātu. Viņi tiešām domā, ka man nav nekā labāka, ko darīt, kā klausīties viņu strīdos?*

“Feid,” ierunājās barons. “Tevi šeit ieaicinādam, es teicu skatīties un mācīties. Tu mācies?”

“Jā, tēvoc,” viņa balss izskanēja pārdomāti padevīgā tonī.

“Reizēm es brīnos par Paiteru,” teica barons. “Reizēm man nākas kādam nodarīt pāri, bet viņš... Varu derēt, ka viņam tas sagādā baudu. Es gribot negribot jūtu līdzī nabaga hercogam Leto. Drīz Juē vērsīsies pret viņu, un ar to Atrēidiem būs pielikts punkts. Bet Leto taču noteikti zinās, kā roka vadīja paklausīgo ārstu... un viņam būs šausmīgi to uzzināt.”

“Tad kāpēc jūs neesat licis ārstam ātri un klusi ielaist kinžalu viņam starp ribām?” jautāja Paiters. “Jūs runājat par līdzjūtību, bet...”

“Hercogam ir jāzina, ka nāve nāk no manis,” sacīja barons. “Un pārējiem Dižajiem namiem no tā ir jāmacās. Tad viņi uz brīdi piebremzēs. Un es iegūšu mazliet vietas saviem manevriem. Vajadzība ir acīmredzama, bet tas nenozīmē, ka man patīk to darīt.”

“Vieta manevriem,” Paiters nosmīkņāja. “Imperators jau tagad jūs vēro, baron. Jūs rīkojaties pārlieku droši. Kādudien imperators uz šejieni, Gjedi Prīmu, nosūtīs vienu vai divus sardaukaru leģionus, un tā arī pieņāks gals baronam Vladimiram Harkonenam.”

“Jūs priecātos to redzēt, vai ne, Paiter?” prasīja barons. “Jums patīktu redzēt, kā sardaukaru korpuss iznīcina manas pilsētas un izlaupa šo pili. Jums tā būtu tīrā bauda.”

“Baronam par to vēl jājautā?” nočukstēja Paiters.

“Tu būtu bijis labs sardaukaru bašārs,” teica barons. “Tevi ļoti interesē asinis un sāpes. Iespējams, es pārāk ātri tev apsolīju Arrakiskas dārgumus.”

Paiters paspēra piecus savādi nedrošus soļus dziļāk istabā, apstādamies tieši aiz Feida Rautas. Gaiss šai telpā bija spriedzes pārsātināts, un jaunietis, satraukti savilcis pieri, pacēla skatienu pret Paiteru.

“Nerotaļājieties ar Paiteru, baron,” teica Paiters. “Jūs man apsolījāt lēdiju Džesiku. Jūs man viņu apsolījāt.”

“Par ko, Paiter?” jautāja barons. “Par sāpēm?”

Paiters skatījās viņam tieši virsū, ļaudams klusumam ieilgt.

Feids pavirzīja levitējošo krēslu sānis un noprasīja: “Tēvoc, man tiešām te jāpaliek? Tu teici, ka tu...”

“Mans dārgais Feids Rauta kļūst nepacietīgs,” teica barons. Viņš sakustējās ēnās pie globusa. “Pacietību, Feid.” Un tad atkal pievērsās mentātam. “Un kā ar hercogēnu, dārgo Paiter, kā ar mazo Paulu?”

“Slazds atvedīs viņu pie jums, baron,” nomurmināja Paiters.

“Ne tāds bija mans jautājums. Tu droši vien atceries savu paredzējumu, ka Bene Geseritas ragana piedzemdēs hercogam meitu. Un tu kļūdījies, vai ne, mentāt?”

“Bieži es nekļūdos, baron,” teica Paiters, un viņa balsī pirmoreiz ieskanējās bailes. “Arī jums tas būtu jāatzīst: pārāk bieži es nekļūdos. Un jūs pats zināt, ka Bene Geseritas parasti dzemdē meitas. Pat imperatora konkubīnes ir pasaulē laidušas tikai sievietes.”

“Tēvoc,” teica Feids, “tu teici, ka šeit būs kaut kas svarīgs, ko man...”

“Paklausies, brāļadēl,” teica barons. “Viņš cer valdīt pār manu lēni, bet nespēj apvaldīt pats sevi.” Barons sakustējās pie globusa, ēna starp ēnām. “Tātad, Feid Rauta Harkonen. Es tevi izsaucu cerībā, ka uzzināsi ko vērtīgu. Tu vēroji mūsu draugu mentātu? No mūsu vārdu apmaiņas tev būtu vajadzējis kaut ko iemācīties.”

“Bet tēvoc...”

“Paiters ir ļoti efektīvs mentāts, tev tā nešķiet, Feid?”

“Jā, bet...”

“Aha! Jā, *bet!* Bet viņš patērē pārāk daudz melanžas, ēd to kā konfekti. Paskaties viņa acīs! Tā droši būtu varējis izskatīties kāds no Arrakīnas strādniekiem. Paiters ir efektīvs, jā, *bet* viņš joprojām ir emocionāls un nereti ļaujās savam kaismīgumam. Paiters ir efektīvs, *bet* arī viņš reizēm vēl kļūdās.”

Paiters ierunājās klusā, nīgrā balsī: “Baron, jūs mani šeit iesaucāt, lai ar savu kritiku kaitētu manai efektivitātei?”

“Kaitētu tavai efektivitātei? Paiter, tu taču mani pazīsti. Es tikai gribu, lai mans brāļadēls saprot, ka arī mentāta spējas ir ierobežotas.”

“Jūs jau apmācāt manu aizstājēju?” prasīja Paiters.

“*Tavu* aizstājēju? Paiter, kur gan es varētu atrast otru tik izveicīgu un indīgi noskaņotu mentātu?”

“Turpat, kur atradāt mani, baron.”

“Varbūt man tiešām tā vajadzētu darīt,” barons sāka prātot. “Pēdējā laikā tu patiešām liecies tāds mazliet nestabils. Un visa tā melanža!”

“Vai manas baudas jums ir par dārgu, baron? Vai jūs tām iebilstat?”

“Tava baudkāre ir tā, kas tevi piesaista man, dārgo Paiter. Kā gan es varētu tai iebilst? Es tikai gribu, lai manam brāļadēlam ir iespēja tevi redzēt.”

“Te nu es esmu,” sacīja Paiters. “Varbūt man uzdejt? Izrādīt kādu no savām spējām augstdzimušajam Feidam Rau...”

“Tieši tā,” sacīja barons. “Tu šeit esi apskatei. Tagad paklusē.” Viņš uzmeta skatienu Feidam, pievērsdams uzmanību brāļadēla pilnīgajām, viegli pavērtajām lūpām, Harkonenu ģenētiskajai iezīmei. Viņa mute bija mazliet sašķiebusies interesē par notiekošo. “Lūk, tā izskatās mentāts, Feid. Viņš ir apmācīts un sagatavots noteiktu uzdevumu veikšanai. Taču nedrīkst aizmirst, ka viņš ir ieslēgts cilvēka ķermenī. Tas ir liels trūkums. Reizēm man liekas, ka seno domājošās mašīnas bija prātīga ideja.”

“Salīdzinājumā ar mani tās bija rotaļlietas,” nošņācās Paiters. “Arī jūs pats, baron, varētu pārspēt tās *mašīnas*.”

“Iespējams,” sacīja barons. “Bet jā...” Viņš ievilka dziļu elpu, izspieda atraugu. “Labi, Paiter, ieskicē manam brāļadēlam svarīgākos

punktus mūsu plānā pret Atreīdu namu. Izpildi, lūdzu, savu mentāta funkciju.”

“Baron, es jūs jau lūdzu neuzticēt šādu informāciju tik jaunam cilvēkam. Mani novērojumi par...”

“Par to es lemsu pats,” sacīja barons. “Es tev devu pavēli, mentāt. Izpildi vienu no savām daudzajām funkcijām.”

“Lai tā būtu,” noteica Paiters. Viņš iztaisojās, pieņemdam savādi cildenu stāju — it kā tā būtu vēl viena maska, kas šoreiz klātu visu ķermeni. “Pēc dažām standarta dienām visa hercoga Leto mājsaimniecība Visumbraucēju ģildes lainerī dosies uz Arrakisu. Ģilde viņus izlaidīs Arrakīnas pilsētā, nevis šeit, Kartāgā. Tas droši vien nozīmē, ka hercoga mentāts Tufīrs Havāts ir pareizi secinājis, ka Arrakīnu aizstāvēt būs vieglāk.”

“Klausies uzmanīgi, Feid,” teica barons. “Vēro, kā plāni ietver plānus, kas ietver citus plānus.”

Feids Rauta pamāja, pie sevis domādams: *Tas jau skan labāk. Vecais briesmonis beidzot atklāj man savus noslēpumus. Laikam patiešām gatavojas padarīt mani par savu pēcteci.*

“Šeit ir vairāki iespējamie scenāriji,” sacīja Paiters. “Es spriežu, ka Atreīdu nams dosies uz Arrakisu. Tomēr nedrīkstam izslēgt arī iespēju, ka hercogs ir vienojies ar Visumbraucēju ģildi, lai tā viņu aizgādā uz kādu drošu vietu ārpus šīs sistēmas. Citi nami līdzīgos apstākļos ir devušies bēgļu gaitās, savākuši ģimenes dārgumus un atomieročus un pazuduši ārpus impērijas robežām.”

“Hercogs ir pārāk lepns, lai darītu ko tādu,” sacīja barons.

“Tomēr tas ir iespējams,” teica Paiters. “Mūsu situācija no tā gan nemainīsies.”

“Ne velna!” norūca barons. “Es gribu, lai viņš nomirst un viņa dzimta izmirst.”

“Tā ir tā reālākā iespēja,” sacīja Paiters. “Lai nu kā, ir zināmi sagatavošanās darbi, kas parasti liecina par nama došanos bēgļu gaitās. Nešķiet, ka hercogs būtu tiem pievērsies.”

“Labi,” nopūtās barons. “Turpini, Paiter.”

“Arrakīnā hercogs ar ģimeni iekārtosies rezidencē, kas līdž šim bija kalpojusi par māju grāfam Fenringam ar grāfieni.”

“Kontrabandistu vēstniekiem,” nosmējās barons.

“Kādiem vēstniekiem?” pārjautāja Feids.

“Jūsu tēvocis pajokoja,” teica Paiters. “Grāfu Fenringu viņš mēdz saukt par kontrabandistu vēstnieku, tā norādot uz imperatora interesi par kontrabandas plūsmu uz Arrakisas.”

Feids pavērsa izbrīnītu skatienu pret tēvoci. “Kāpēc tā?”

“Pakustīni smadzenes, Feid,” barons atcirta. “Kamēr vien impērija nespēj pienācīgi kontrolēt Visumbraucēju ģildi, bez viņiem iztikt nav iespējams. Kā tad spiegi un asasīni varētu pārvietoties?”

Feida mute izdvesa nedzirdamu: “Āāāā.”

“Viņu rezidencē mēs esam noorganizējuši zināmus māņu manevrus,” sacīja Paiters. “Notiks mēģinājums atņemt dzīvību Atreīdu mantiniekam — mēģinājums, kas var arī izdoties.”

“Paiter,” nodimdināja barons, “tu man teici, ka...”

“Es teicu, ka visu nevar paredzēt,” teica Paiters. “Un uzbrukumam ir jāizskatās īstam.”

“Bet tam puisim ir tāds mīlīgs svaigs augums,” teica barons. “Protams, potenciāli viņš ir bīstamāks par tēvu... jo sevišķi tāpēc, ka viņu apmāca tā ragana māte. Nolādētā sievietē! Bet labi, turpini, Paiter.”

”Havāts nopratis, ka mēs pie viņiem esam iesūtījuši aģentu,” sacīja Paiters. “Loģiskais aizdomās turamais būtu ārsts Juē, kurš patiešām ir mūsu aģents. Bet Havāts būs veicis izpētes darbus un atklājis, ka mūsu ārsts ir Suksa skolas absolvents, ir izgājis impērisko sagatavošanas kursu — un viņam tātad vajadzētu būt gana uzticamam, lai kalpotu pat imperatoram. Cilvēki ļoti uzticas impēriskajam sagatavošanās kursam. Uzskata, ka pilnīgu sagatavotību nav iespējams atcelt, nenogalinot cilvēku. Taču savulaik jau ir teikts — vajag tikai atbalsta punktu, un tad var izkustināt arī planētu. Un mēs esam atraduši, kā izkustināt daktera prātu.”

“Kā tad?” jautāja Feids. Šī tēma viņam jau likās ļoti interesanta. Visi zināja, ka impērisko sagatavotību nav iespējams apiet!

“Citreiz,” teica barons. “Turpini, Paiter.”

“Tāpēc mēs parūpēsimies, lai Juē vietā Havāta ceļā nonāk kāds ļoti interesants aizdomās turamais. Viņas iespējamā uzbrukuma pārdošība vien piesaistīs Havāta uzmanību.”

“Viņas?” jautāja Feids.

“Viņš domā pašu lēdiju Džesiku,” teica barons.

“Vai nav brīnišķīgi?” noprasīja Paiters. “Šī iespēja tik ļoti pārņems Havāta prātu, ka viņš nespēs pilnvērtīgi veikt mentāta funkcijas. Ir pat iespējams, ka viņš mēģinās nogalināt lēdiju.” Paiters sarauca pieri, tad: “Bet es nedomāju, ka viņam tas izdosies.”

“Un tu pats arī to negribētu, vai ne, Paiter?” jautāja barons.

“Nepārtrauciet mani,” atbildēja mentāts. “Kamēr Havāts būs aizņemts ar lēdiju Džesiku, mēs novērsīsim viņa uzmanību vēl vairāk, uzrīkojot dumpjus dažās armijas pilsētās un tā tālāk. Ar tiem viņi tiks galā. Hercogs domās, ka drošība ir uzlabojusies. Bet kādā piemērotā brīdī mēs padosim ziņu Juē un ienāksim paši ar saviem galvenajiem spēkiem... ēē...”

“Droši, stāsti viņam visu,” sacīja barons.

“Mēs ienāksim ar diviem sardaukaru leģioniem, kas būs nomaskēti Harkonenu uniformās.”

“Sardaukariem!” Feidam Rautam aizrāvās elpa. Viņš iedomājās par šaušalīgajiem impērijas kareivjiem, slepkavām bez sirdsapziņas, padīšaha imperatora karavīriem fanātiķiem.

“Redzi, kā es tev uzticos, Feid,” teica barons. “Neviens šīs sarunas vārds nedrīkst nonākt pie citiem Dižajiem namiem, citādi landsrāds var apvienoties pret impērisko namu, un tad sāksies haoss.”

“Galvenais,” teica Paiters, “ir lūk, kas: tā kā Harkonenu nams tiek izmantots impērijas netīrajam darbam, mēs esam ieguvuši būtisku priekšrocību. Jā, tā ir bīstama priekšrocība, bet, ja izmantosim to piesardzīgi, tā Harkonenu namam sniegs lielāku bagātību kā jebkuram citam impērijas Dižajam namam.”

“Tev nav ne jausmas, par kādu bagātību mēs runājam, Feid,” sacīja barons. “Tu pat iedomāties to nevari. Sākumam mums tiks pilnīga kontrole pār visu *CHOAM* korporāciju.”

Feids pamāja. Runas par bagātību viņam patika. Un *CHOAM* bija atslēgas uz to — ikviens augstdzimušo nams no korporācijas koferiem ņēma, cik nu direktorāts ļāva. Tieši namu dalība *CHOAM* direktorātā bija īstā liecība par politisko varu impērijā. Tā sastāvs mainījās atkarībā no izmaiņām landsrāda balsojumu blokos, namiem pielāgojot spēkus, lai varētu stāvēt pretī imperatoram un viņa atbalstītājiem.

“Iespējams, ka hercogs Leto,” teica Paiters, “mēģinās bēgt pie jaunās fremenu salašņu grupas tuksneša pierobežā. Vai varbūt viņš centīsies nosūtīt ģimeni šajā iedomātajā drošībā. Bet šo ceļu bloķē viens no viņa majestātes aģentiem — planētu ekoloģis. Iespējams, jūs viņu atceraties — vārdā Kainss.”

“Feids viņu atceras,” teica barons. “Nevelc gumiju.”

“Jūsu siekalošanās neizskatās pievilcīga,” sacīja Paiters.

“Nevelc gumiju, es tev teicu!” viņam uzrēca barons.

Paiters paraustīja plecus. “Ja viss ies, kā plānots,” viņš teica, “Arrakisa viena standarta gada laikā kļūs par Harkonenu nama apakšlēni. Un jūs tēvocis varēs ar to rīkoties, kā viņam labpatiks. Pār Arrakisu valdīs viņa paša izvēlēts cilvēks.”

“Tātad vēl lielāka peļņa,” teica Feids.

“Tieši tā,” sacīja barons. Un nodomāja: *Tas būs tikai taisnīgi. Mēs esam tie, kas piejaucēja Arrakisu... ja atskaita tos dažus fremenu suškus, kas slēpjas aiz tuksneša svārkiem... un kādus bailīgos kontrabandistus, kas turas pie planētas gandrīz tikpat cieši kā vietējie strādnieki.*

“Un Dižie nami zinās, ka Atreīdus ir iznīcinājis barons,” sacīja Paiters. “Viņi to zinās.”

“Viņi to zinās,” izelpoja barons.

“Un visjaukākais ir tas,” sacīja Paiters, “ka to zinās arī hercogs. Viņš jau tagad to zina. Viņš jūt šo slazdu.”

“Tā ir taisnība,” sacīja barons, un viņa balsī ieskanējās sērīga nots. “Hercogs to zina. Viņš nevar to nezināt... un tas ir tas skumjākais.”

Barons pakāpās malā no Arrakisas globusa. Iznākot no ēnām, viņa apveids ieguva formu — nejdzīgi un pārspīlēti resnu ķermeni. Neuzkrītoši izciļņi zem melno drānu ielokiem atklāja, ka visus šos taukus daļēji

pārvieto viņa augumam piekārtoti pārvietojamie levitatori. Patiesībā barons svēra ap divsimt standarta kilogramiem, taču viņa kājām nevajadzēja turēt vairāk par piecdesmit.

“Man gribas ēst,” nodimdināja barons, ar gredzenoto roku saberzēdams uz priekšu izvirzītās lūpas. Tad viņš palūkojās uz Feidu Rautu caur tauku ieskautajām acīm. “Aizsūti kādu pakaļ ēdienam, dārgumiņ. Pirms atvadišanās mazliet uzkodisim.”